

L'Avenc de la Garrotxa

Portaveu de la Unió Nacionalista Catalana

Son col·laboradors tots els socis d'aquesta entitat

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
UNIO NACIONALISTA CATALANA
BANYOLAS

Banyoles 6 de Febrer de 1910

Surtirà els diumenges
Els originals no s' retornen

¡A la feina!

Si no tinguéssim consciència del nostre esperit altament catalanesc, seguiríem la rutina costum d'encapsalar aquestes columnes ab una ratxada de paraules vanes, buïdes de tot sentit, per exposar uns programes que la fatalitat de les circumstàncies impossibiliten realitzar la major part de les vegades; si no 'ms sentíssim homes, en el mes bell sentit de la paraula, blincariem á dreta y esquerra la espinada fent els consabuts, anc que ridícols acataments, que jamay son la verdadera expressió de sentiments afectuosos y corals, encare que revelin una refinada cortesia.

Nosaltres no 'n portem de programes en cartera perquè 'ls fets demostren á diari que avuy no existeix cap principi que reposi sobre una base sòlida; pero, en cambi, portém un lema: CATALUNYA y per aquesta Catalunya agafarém la ploma en les hores vagatives que 'ms permetin els nostres quefers y treballarém per la reivindicació de la seva personalitat, aplaudint frenèticament als que 'ms ajudin en la nostra labor, sense mirar si procedeixen de la dreta ó de la esquerra, y la defensarém dels enemics que l'assetjen, tant de dintre com de fora.

Enemics d'exòtiques sensibleries, mes propies de febles dones que d'homes conscients qu' ab la plome volen defensar una causa, no coneixém altre salutació que 'l classic «Deu vos guard». Desde aquí l'endressém, y ben afectuós, a totes les autoritats, a la premsa tota, axis la local com la forestera, en especial la obertament catalanista, als catalans que combreguen en les nostres idees y á tots els compatricis d'aquesta comarca, sense distinció.

Hem allargat excessivament aquest preàmbul; ¿som catalans? doncs prous retòriques; aném á comensar la feina.

LA REDACCIÓ.

Retalls

D' un article titolat «La vinenta lluyta electoral» publicat pel nostre confrare *L'Avenc de l'Empordà* 'n copiem el següents paragrafs:

«Pro si la vinenta lluyta electoral se presenta, de moment, encare fosca y duptosa a n' el districte de La Bisbal, a un districte vehí, a un altre tros de la terra empordanesa, a n' el districte de Torroella de Montgrí, apareix, afortunadament, mes clara.

En éll, el país en pes, desde les rialleres platjes de l' Estartit, fins a les feréstegues serralades de la Garrotxa, quina seu es Banyoles, enllassa sos ardents anhels d' autonomia, ab un nom bisbalench, molt estimat nostre, ab el nom d' en Torras Sampol, que ha arrencat ardidament aquell districte, després d' inmensos treballs, dels tentáculos ab que 'l caciquisme mes potent l' oprimia.

Aquet mérit a n' en Torras Sampol ningú pot regatejarli: l' haber redimit ab el seu esforç el districte mes difícil de Catalunya haberlo y convertit en un dels millors pera la causa de la nostre autonomia. Com tampoch ningú pot contradir sa neta historia catalanista, els serveys prestats al país y son amor idolátrich a Catalunya per damunt de tot altre ideal polítich y per damunt per tant, de tota divisió entre dretes y esquerres. Per tot aixó y molt més en que are no hem d' insistir, el tenen en alta estima els electors del seu districte.

Plena mostra n' han donat, entre altres ocasions, en el recent homenatge dedicat a Banyoles al capdill Dr. Rovira, ab ocasió del centenari de la guerra de la independència; en que milers de ciutadans de la comarca banyolina, tributaren una sorollosa ovació á n' en Torras Sampol, durant el discurs que pronunciá en honor d' aquell gran capdill.

El caciquisme sempre te cops amagats y cerca tota mena de contubernis. Y encare que res hi valdrá pera impedir el triomf d' en Torras Sampol pel districte de Torroella, nosaltres, els catalanistes bisbalenchs, quins organisme y orgue, extenen llur acció a gran part de la comarca que forma el districte de Torroella, hem de proclamar ben alt d' acort ab tots els bons autonomistes del país, qu' el candidat

catalanista pel districte de Torroella de Montgrí es el nostre estimat amic en Joseph Torras Sampol que ab tanta fermesa com entusiasme ha sabut unir a la causa de Catalunya el districte de Torroella, baluart, avans, d' un caciquisme que 's creya indestructible.

Sabém que els períodes electorals se presten a tota mena de combinacions; y nosaltres els catalanistas bisbalenchs, que ja comencém a ser gats vells y que ningú ens farà combregá ab rodes de molí, enteném y afirmém resoltament, que segons els termes en que 's presenti la lluyta electoral en el districte de La Bisbal, no podrém ni deurém donar el nostre apoi als que combatessin directa ó indirectament al districte de Torroella de Montgrí la candidatura d' en Torras Sampol, puig essent aquesta indiscutiblement catalanista, s' ens faria molt difícil entendre y admetre que ho fos a La Bisbal, qualsevol altre s' anomenés (qu' el nom no fa pas la cosa), qu' anés combinada ab elements que combatessin ostensible o encubertament al nostre volgut amic en Joseph Torras Sampol, a Torroella de Montgrí.

Com a bons empordanesos hem cregut en el deber de parlar clar pera que ho sápigat tot hom.»

Els cometes

La sobtada aparició del cometa inscrit en els anals astronómichs ab el nom de «1910 a», desperta l'ansietat de la gent que, davant de les seves llanternades pregunta ab ansia:

—¿Què és aquest cometa? ¿D'ahont vé y ahont và?

No se sab.

Com altres mils cometes que rutllen pels espays, el que ara 's veu és un bohemí, un aventurer del infinit, papallona sideral que acaba de cremarse les ales a les flamarades del sol y, en cursa parabòlica, torna al fons del abim; núvol de polsida incandescent, que tornarà una papa de Sant Joan dins de les tenebres insondables del espay pera llençanse ab noves capitombes cap al sol, després de una romeria de milers de sigles. Aquest «neurastènich» sideral no és pas un casolà cora el cometa Halley que no's mou de casa seva, sinó un «turista» desenfrenat que corre entre ramells de sols de tots colors y fila llampant davant de munions de planetes, planetoides y satèlits.

Res se sab de cert sobre'l veritable estat físic dels cometes, ni la seva materia's troba en estat de desintegració absoluta o ja en el periode de les afinitats físiques. Uns afirmen que un cometa és una bola feta visible per l' il·luminació solar y els raigs que l'atravesen produeixen la il·lusió de la cúa; altres qu'ls cometes son cossos materials y les cues surten de la mateixa nebulositat per la penetració dels raigs solars que arrosseguen una part de la materia del nucli per enrariment del mateix. Faye diu que'ls raigs del sol tenen una acció repulsiva sobre'l cometa y surt la cúa. Roche creu que la proximitat d' un cometa al sol desenrotlla electricitat en els dos y neix una acció repulsiva del sol y una altre del cometa sobre la nebulositat que l'enrotlla. Tyndall creu que un cometa és un conjunt de vapor que la llum del sol pot descompondre y el cap y la cúa visibles son núvols actínichs que resulten de la seva descomposició.

L'anàlisi espectral representa encara més dificultats que l'estudi de les nèbules, y tampoch ha resolt el problema de la seva constitució, perque si's veuen bandes situades en distints colors corresponents als espectres de metalls y metaloides, no s'atina pas a la veritable interpretació dels mateixos fets del anàlisi espectral, ni tampoch sobre la posició de les ratlles resultants.

Els cometes periòdichs tenen una revolució sideral quasi coneguda. Però'ls de periode desconegut, com el d' ara, corren en tots sentits y baix totes les inclinacions, sent encara un enigma pera la mentalitat humana. En els primers és la meua convicció que la seva materia còsmica és la materia radiant ja en estat de ponderació per pèrdua de llur velocitat inicial, mentres el que veyem se troba incandescent, en estat de desintegració absoluta y molt lluny de presentar encara cap afinitat química.

Al meu entendre, els cometes no son més que colectors y condensadors de la materia còsmica disseminada en l'espay y produída per la incessant radiació de tots els sols. Per aixó els xinos de les cues ne diuen escombres; y tè lldgica, perque no fan més que netejar el cel.

Quan un cometa ha sortit del periheli arran del sol y s'allunya d'ell, reb cada vegada menys energia del mateix, presentant la cúa davant com un bech, y al arribar a la afeli o apogeu, com que queda anulada la força repulsiva del sol ja no pot més allunyar-se y cau en corva novament en direcció al sol. Llavors augmenta la força d'atracció magnètica y ab ella la de gravitació ab tendència a llençarlo sobre 'l sol que l'atrau, y aixís succeiria si no entrés en joch la repulsió del mateix sol, que priva la caiguda del cometa en linea recta, desviant-lo constantment; y la conseqüència d'aqueixa caiguda en corva accelera la seva velocitat, y

